

Fotoğraflar: alamy.com

Sürekli yakın mesafeli çarpışmalar ve hava saldırılarıyla sivillere yönelik doğrudan saldırılarla karakterize edilen bu savaş, tarihin en büyük (yaklaşık 2,2 milyon personel) ve en kanlı (1,7-2 milyon yaralı, ölü veya esir) savaşlarından biri olarak kabul edilir. Alman Wehrmacht'ına en ağır kayıpların verildiği savaşlardandır.

"Babam Stalingrad'da"

Stalingrad'da kaybedilen 91.000 Alman askerinin çoğu evliydi ve geride çocuklar bırakmıştı. 1943 baharında, Almanya'nın ilkokullarında, öğretmenler "babanızın mesleği nedir?" sorusuna verilecek cevapları duymaktan korkar olmuşlardı: "Babam Stalingrad'da..

SEBAHATTİN ÇELEBİ FRANKFURT

Volga Nehri'nin kıyısında, gri bir kış sabahında, son bir Alman askeri nefes verirken, binlerce kilometre ötede Stuttgart'ta bir çocuk, babasının fotoğrafına bakıyordu. İkisi arasındaki görünmez bağ, Stalingrad'ın soğuk topraklarında kopmuştu artık. Bu yalnızca bir askerin ölümü değil, bir ailenin, bir umudun, bir geleceğin de yok oluşuydu. Uçuk hayalleri olan ve bu uğurda milyonlarca insanı katledebilecek bir iç potansiyele sahip olan Adolf Hitler'in arkasına düşmüş bir halk, önünü göremiyor, radyolarda, gazetelerde sahte bir gerçekliğin illüzyonuna inanıyordu. Yaşadığı onca yoksulluğa karşı bir şeyler; üstelik de güzel şeyler vadeden, ülkeler fetheden bu saplantılı, narsist karakterin her Almanın evinde açacağı yaradan habersiz, büyük bir haykırışla ***"Heil Hitler"*** diyorlardı... Nutuklarını pür dikkat dinliyor, ***"Alman olmanın ayrıcalıklı"*** bir şey olduğunu sanıyorlardı. Oysa ***"Yaşasın Hitler"*** dedikleri o kağıttan kahramanın, ülkelerini ve ülkelerinin yoksul çocuklarını ölüme sürükleyeceğinden henüz haberdar değillerdi.

Stalingrad işte öyle bir şeydi...

Stalingrad yenilgisi, askeri bir başarısızlıktan çok daha fazlası; bir ulusun ruhunda açılan ve asla tam olarak iyileşmeyecek bir yaraydı.

"Sevgilim sana geri döneceğim'

1942 yılının yazında, 6. Ordu'nun Stalingrad'a doğru ilerleyişi başladığında, Alman propagandası zaferden emindi. Binlerce genç asker, mektuplarında sevdiklerine yakında eve döneceklerini yazıyordu. Leipzig'den gelen 22 yaşındaki Hans Weber, nişanlısı Elsa'ya yazdığı son mektupta: ***"Rusya'nın kalbine gireceğiz ve sonra, sevgilim, sana geri döneceğim. Evimizin bahçesine dikeceğimiz elma ağaçlarını hayal ediyorum"*** diyordu. Hans'ın bedeni, Stalingrad'ın harabeleri arasında kayboldu; Elsa ise ömrünün sonuna kadar pencereden bakıp onu bekledi.

Yeşilliği ve harika doğasıyla meşhur Bavyera'dan orduya alınan Karl Müller, dört çocuk babasıydı. Cepheden gönderdiği son paket, küçük oğlu için yonttuğu ahşap bir oyuncak at ve eşi Maria için kurumuş bir çiçek içeriyordu. Mektupta ise kısaca: ***"Burası cehennem, ama sizin için dayanıyorum"*** yazıyordu. Karl'ın cesedi asla bulunamadı; Maria, beş yıl boyunca kapı her çaldığında kocasının döndüğünü sandı.

Hayalperest askerlerin veya politikacıların ülkeyi nereye sürüklediğini görmek açısından bu örnekler yeterli değil mi? Bu aktardığım öyküler, Türk tarihinin de en acı sayfalarından biri olan Sarıkamış dramına ne kadar benziyor...

"Umutlarımız donuyor'

Stalingrad'da savaşın dönüm noktası, 1942'nin kasım ayındaki Sovyet karşı saldırısıydı. Hitler'in ***"bir adım bile geri çekilme"*** emri, 6. Ordu'yu kendi mezarını kazmasına mahkûm etmişti.

Dresden'den genç teğmen Friedrich Bauer, günlüğüne şöyle yazıyordu: ***"Termometre -30 dereceyi gösteriyor. Silahlarımız donuyor, yaralarımız donuyor, umutlarımız donuyor. Ekmeğimizi kırmak için baltaya ihtiyacımız var. Dün gece nöbette uyuyakalan Konrad'ı bulduk – bir buz heykele dönüşmüştü, gözleri açık, sanki ölümü bile şaşırtmıştı."***

Hamburg'dan sağlık görevlisi Peter Schultz'un hatıraları, trajedinin en karanlık yönlerini ortaya koyuyor: ***"Artık yaralıları sıralamak zorundayız. Kimin yaşama şansı var, kim zaten ölüme mahkûm... En kötüsü de, ölmekte olan askerlerin ceplerinden sevdiklerinin fotoğraflarını, mektuplarını çıkarmak ve onları yarım kalmış cümlelerle teselli etmek. Bugün***